Današnja številka stane Din 1·50.

73. številka. V Ljubljani, v soboto 29. marca 1924. Leto LVII.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: do 30 petit vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1·50, 8 in več 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod" velja:	V Jugoslaviji v Ljubljani	V Jugoslaviji po pošti	V inozemstvu
12 mesecev	Din 240·—	Din 240·—	Din 360·—
6 „	„ 120·—	„ 120·—	„ 180·—
3 „	„ 60·—	„ 60·—	„ 90·—
1 „	„ 20·—	„ 20·—	„ 30·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.

Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Gospodarski položaj in politika.

Po dokaj dolgi ugodni konjunkturi se je začelo v petem povojnem letu oglašati v gospodarskem življenju v malone vseh kupčijskih strokah pešanje in nazadovanje. Vsesplošno se čuje tožba o slabih kupčijah. Tudi v detajlni trgovini je izginila svežost in živahnost. Kupuje se le najpotrebnejše in še tisto z vso premišljenostjo. V izdajanju denarja je začela preudarnost tudi v onih slojih, koji ne trpe baš pomanjkanja. Denar jen prišel zopet do časti in veljave. Velika je ponudba na trgu nepremičnin. Dolga leta je veljalo za modro, kupovati hiše in posestva kot zavetišče na begu pred padajočo vrednostjo denarja. Preobrat je že prošlo jesen napočil. Več mesecev je že tega, kar se ponuja neprimerno več hiš in posestev nego jim je dobiti kupcev. Vrednost nepremičnin je že mogočno padla in kaže vedno še odločno nagnenje navzdol. V stagnaciji, ki je zagospodovala, ima agrarni gospodar, industrijalec, obrtnik in trgovec skrbi in brig več kakor je potrebno. Položaj je tem neprijetnejši, čim bolj je odvisen od tujega denarja in kredita, ki je trajno zelo drag in nepriljuden. V kupčiji je poleg mrtvila v odjemu tudi več kot preveč opravka z nesolidnimi pojavi. Situacijo izrabljajo nesolidni elementi za ustavitev plačil, hoteč izsiliti dobičkanosne poravnave javno ali pod roko na škodo dobaviteljev. Težka javna bremena za davke, neskončne takse in socialne naprave se v takih časih naravno posebno neprijetno občutevajo v gospodarskih krogih.

Velike skrbi so provzročale gospodarskim krogom od novega leta dalje trdovratne vesti o političnih zapletkih. Gospodarstvo potrebuje miru in stalnih prilik, če naj uspeva in zmore britkosti neugodnih časov. Krepka in preudarna roka finančnega ministra Stojadinovića je po preteku enega leta umela dvigniti vrednost našega dinarja in ga je v zadnjem času, kar je za trgovino in obrt posebne važnosti, tudi stabilizirala na razmeroma lepi stopnji, ne da bi pri tem jemala priliko nabave tujih valut in deviz za upravičene gospodarske potrebe. Priznati se mora, da se je tudi sicer začel vračati red v upravo. Celo plačila za državne dobave so postala rednejša. Nehale so one večne izpremembe na polju gospodarske in carinske politike, ki so zanašale nevaren nemir v celo našo kupčijo in vzbujale nezaupanje inozemstva do naše države. Sredi trde stagnacije je pristopil zadnje tedne spričo grozeče vladne krize za naše gospodarstvo še mučen strah, kakšne zapletke in premembe prinese celemu gospodarstvu negotova prihodnjost, ako se iztrga kr[illegible] iz izkušenih rok, potisne v stran najmočnejša stranka ter pride do moči pisani konglomerat strank, ki nimajo enotne orientacije in zmisla za realne potrebe ter jih je spajala v bistvu le opozicija do obstoječe vlade. Upravičen strah je vladal, kakšne prilike nastopijo za gospodarstvo ob slabi konjunkturi, ako začno zopet nemirni časi in dolgotrajni politični boji, ki morejo vzbuditi vihar v srpskh krajinah in zrahljati najmočnejše temelje. Bojazen se je širila, da pojde zopet v nič že težko pridobljena konsolidacija in da nastane ljuto nasprotstvo v krajih, ki so naša najboljša raznečevališča. Vpraševalo se je, kakšna škoda nas zadene v inozemstvu, kjer vse polno sovražnih sil samo čaka na ugodno priliko za ponovno rovarenje in kovarstvo proti naši mladi državi. Ugibalo se je, kako bi mogočni politični stresljaji učinkovali na vrednost našega denarja v teh gospodarsko itak napetih časih. Na našo srečo vnanji trgi niso reagirali nepovoljno na dolgotrajne vesti o preteči nevarnt politični krizi v naši državi. Dinar se je krepko držal ves čas, in gre finančnemu ministru vse priznanje. Danes prihajajo ugodni glasovi iz Beograda. Rekonstrukcija vlade je srečno izvršena. Stari državnik je zopet pokazal svojo spretnost. Finančni minister ostane, trgovina dobi svojega ministra. Gospodarski naši krogi ugodno presojajo položaj in odkrito izražajo svojo zadovoljnost, da se je posrečilo tako brzo priti iz težke situacije in našlo ugodno solucijo, ki obeta red in stalnost ter po izpopolnitvi vlade dopušča s sprejetjem proračuna ureditev uradniškega vprašanja. Utemeljeno upanje obstaja, da pridejo v rekonstruirani Pašićevi vladi do tehtnejšega vpoštevanja tudi najnujnejše posebne gospodarske prilike naših krajev. Mnenje prevladuje, da so sedaj dobri izgledi za razvoj enotnejšenejše politični formacije v naši ožji domovini.

Splošna politična slika.

Velikanski naval množice pred vlado. — Glavne smernice Pašić-Pribičevićeve vlade. — Vznemirjenost v opozicijonalnem bloku.

— **Beograd, 28. marca.** (Izv.) Tako velikanskega zanimanja in razburjenja, kakor ga je bilo opažati včeraj ne samo v parlamentarnih in političnih krogih, marveč v vseh slojih naše prestolice, še ni bilo nikdar v Beogradu za časa kake vladine krize. Pred poslopjem ministrskega predsedstva so se zbirale vse popoldne in posebno proti večeru goste množice ljudi, ki so po več ur čakale na prve vesti o sestavi nove vlade. Te množice so naravnost blokirale vladino poslopje in kadarkoli se je peljal ministrski predsednik iz predsedstva na dvor ali nazaj, je nastal okoli njegovega avtomobila tak naval, da se je mogel avtomobil le s težavo preriti. Vsi sa samo izpraševali: »Kako je? Ai je že nova vlada.« Policija je s težavo vdrževala red. Po končani sestavi ministrske liste in po podpisu kraljevega ukaza so se pojavili na ulici posamni člani vlade, ki jih je množica neprestano prosila za pojasnila.

V predsedstvu vlade je bilo zbranih mnogo novinarjev. Ti so ministrskega predsednika vedno obkoljevali ter mu stavljali razna vprašanja, toda ministrski predsednik je smehljajoč se vedno ponavljal: »Potrpljenje, potrpljenje!« Končno, ko se je vrnil z dvora, je g. Pašić na vprašanje novinarjev: »Kaj je bilo?« zopet ironično odvrnil: »Sedaj Vam lahko rečem: Alj da, ali ne!«

Nj. Vel. kralj Aleksander je točno ob 19. podpisal od ministrskega predsednika predloženo ministrsko listo. Ko so za to doznali in ko so to posamni člani nove vlade potrdili novinarjem, se je vest o sestavi vlade bliskovito razširilo po mestu. Veliki beograjski listi so na glavnih prometnih točkah in na hotelih afiširali velike letake o sestavi nove vlade. Beograd se je oddahnil.

Zvečer je bilo tudi v parlamentu opažati vznemirjeno vrvenje. V opozicijonalnem bloku, posebno v klerikalnem in radićevskem klubu so z neobičajno nestrpnostjo pričakovali poročila o sestavi vlade. Ti krogi so bili splošno prepričani, da se Pašiću to ne posreči in da kralj poveri sestavo vlade Davidoviću. Ko je prispelo poročilo o novi vladi v parlament, so se začeli v klubih živahni razgovori. Nato je v parlamentu snoči nastala skoraj nevzdržna atmosfera kot redko kdaj. Opozicijonalni blok je sklenil, da se na današnjem dopoldanskem sestanku ima določiti nadaljnja parlamentarna taktika za boj proti radikalom, oz. vladi. Opozicijonalci so snoči bili zelo zgovorni ter so zatrjevali, da imajo že danes toliko moči, da bodo z lahkoto vrgli sedanjo vlado in to v najkrajšem času, nekateri so celo izjavljali, da se pričenja sedaj borba proti radikalom »na nož.«

Na drugi strani je v radikalskih vrstah opažati gotovo odločnost in samozavest. Radikali trdno upajo, da se sedanji vladi posreči prebroditi vse še tako težke parlamentarne težkoče, da bo vlada izvedla svoj delovni program. Najpreje je določena sprejeti v skupščini državni proračun, da tako zavaruje redno funkcijoniranje državnih financ in da se obenem izvede končna ureditev materijalnih prejemkov državnih uradnikov. Vlada dalje smatra, da je treba v interesu invalidov čimpreje rešiti invalidski zakon. Ko reši še nekatere druge nujnejše stvari, ki so za državno gospodarstvo in finance in za notranjo ureditev države potrebne, je prepričana, da bo narod, če na njega apelira, odobril to njeno politiko.

Karakterizujoč sedanjo vlado, ki je dobila značaj »nacijonalnega bloka«, ugotavlja današnja »Samouprava«, kako je z rešitvijo vladine krize dosežen velik rezultat, da je izvršena resna diferecijacija političnih elementov na temelju gesel:» »Za državno edinstvo!« ali »Proti edinstvu države!« Po mnenju »Samouprave« ima nova koalicijska vlada predvsem nadaljevati delo za finančno in politično konsolidacijo države, ima dvigniti finančni in politični kredit države v inozemstvu, ima razviti gospodarske in kulturne sile naroda in predvsem skrbeti, da se dvigne avtoriteta državne oblasti v državi, odločno in marljivo ima podpirati vse, kar ima v sebi namen koristiti narodu in državi.

Na tem potu vlada upa, da lahko računa na absolutno in aktivno podporo vseh zdravih političnih elementov v državi.

Vlada nacijonalnega bloka.

Ministrska lista vlade Pašić-Pribičević. — Prisega ministrov.

— **Beograd, 28.** marca. (Izv.) Nj. Vel. kralj Aleksander I. je snoči ob 19. podpisal kraljevski ukaz, s katerim se imenuje nova Pašić-Pribičevićeva vlada. Ta ukaz je danes v »Službenih Novinah« objavljen. Nova vlada, ki jo splošno nazivljajo **»vlado nacijonalnega bloka«**, je sestavljena tako-le:

1.) predsednik ministrskega sveta: Nikola *Pašić* (rad.);

2.) zunanje ministrstvo: dr. Momčilo *Ninčić* (rad.)

3.) notranje ministrstvo: dr. Milan *Srškić* (rad.);

4.) promet: dr. Svetislav *Popović* (sam. dem.);

5.) pravosodje: dr. Prvislav *Grisogono* (sam. dem.);

6.) trgovina in industrija: dr. Hinko *Krizman* (sam. dem.);

7.) prosveta: Svetozar *Pribičević* (sam. dem.);

8.) poljedelstvo: Krsta *Miletić* (rad.);

9.) šume in rude: dr. Milan *Kolić* (rad.);

10.) vere: dr. Vojislav *Janjić* (rad.);

11.) vojna in mornarica: general *Pešić;*

12.) finance: dr. Milan *Stojadinović* (rad.);

13.) narodno zdravje: dr. Slavko *Miletić* (rad.);

14.) socijalna politika: Nikola *Uzunović* (rad.)

15.) javna dela: Miša *Tribunović* (rad.);

16. agrarna reforma: dr. Nikola *Novaković* (rad.);

17.) pošte in brzojav: Velja *Vukičević* (rad.);

18.) izenačenje zakonov: Marko *Trifković* (rad.).

Državni podtajnik v notranjem ministrstvu: Večeslav *Wilder* (sam. dem.), državni podtajnik v ministrstvu za agrarno reformo: Sreten *Vukosavljević* (sam. dem.) Od 18 ministrskih sedežev pripade radikalom 14 in samostojnim demokratom 4 sedeži.

— **Beograd, 28. marca.** (Izv.) Snoči ob 20. so novoimenovani člani kraljevske vlade položili Nj. Vel. kralju prisego. Nova vlada se danes dopoldne sestane na prvo oficijelno sejo, na kateri se določi vladni delovni program.

Radić ne priznava Jugoslavije.

Razgovor dopisnika »Morning post« z Radićem. — Revizija ustave. — Odločnost v Beogradu.

— **Beograd, 28.** marca. (Izv.) Iz Londona je včeraj 27. t. m. prišlo daljše brzojavno poročilo o vsebini razgovora dunajskega dopisnika »Morningpost« s Stjepanom Radićem. **Radić je izjavil, da prihod poslancev njegove stranke v beograjski parlament nikakor še ne pomenja priznanja jugoslovenske države de lure.** Zgodilo se je to samo v ta namen, da se strmoglavi Pašićeva vlada. Če pride na vlado opozicijonalni blok, ne prevzamejo radićevci niti enega ministrstva. **Takoj bi se prešlo k rešitvi notranjih problemov, osobito k reviziji ustave v smislu federalističnih stremljenj Radićeve stranke.** Radić tudi smatra, da izide po novih volitvah federalistični element zelo okrepljen.

Kar se tiče delavske vlade v Angliji, je izjavil Radić, **da je njeno pasivno stališče o priliki sklenitve prijateljskega pakta med Jugoslavijo in Italijo izzvalo v Jugoslaviji, posebno na Hrvatskem veliko razočaranje, ker sedaj tam vlada prepričanje, da se ne more več pričakovati pomoči od velike Britanije.**

Koncem svojega razgovora je izjavil Radić, da začasno ne namerava oditi v Beograd, ker je ta pot združena za njega z življenjsko nevarnostjo, namerava pa skoraj odpotovati v London, da se tam sestane s svojimi angleškim prijatelji, med katerimi se nahajajo tudi ugledni člani konservativne stranke.

— **Beograd, 28.** marca. (Izv.) Današnja »Samouprava« komentira Radićev razgovor, objavljen v londonski »Morningpost«. Ta razgovor priobčuje obenem debelo tiskan. Izjava najbolj jasno dokazuje, da je imela radikalna strana prav, ko je Radićevo taktiko ocenila za neiskreno in hinavsko in obenem naperjeno proti enotnosti države. Jasno je sedaj, da Radić ne vodi iskrene politike za sporazum in skupno sodelovanje v prid države in da nima čistih namenov za skupno domovino. Ko je s svojim delovanjem v inozemstvu pogorel, preti sedaj pre-

Aleksej Tolstoj. 4

Polet na Mars.

Roman.

— Nihče noče leteti ž njim, ne verjamejo. Objava visi zaman že drugi teden.

— Jaz pa verjamem — je dejal Kohlov.

— Doleti?

— Kajpada da doleti. To bodo tedaj zacvilili v Evropi.

—Kdo zacvili?

—Kako, — kdo zacvili? Naši sovražniki zacvilijo. Na, zdaj jo pa imaš — čigav je Mars — ruski.

—Da, to bi bilo imenitno.

Kuzmin se je pomaknil na zaboju bliže. Pristopil je Los, prisedel in vzel čašo z vročim čajem.

—Hohlov, ali bi ne hoteli poleteti z menoj?

—Ne, Mstislav Sergejevič, — je odgovoril Hohlov dostojanstveno, — nočem, bojim se.

Los se je nasmehnil, izpil požirek vroče vode in pogledal postrani Kuzmina:

—A vi, mili prijatelj?

—Mstislav Sergjejevič, z veseljem bi poletel — pa je moja žena bolna, ničesar ne jé. Pojé drobtinico — vse gre iz nje. Tako se mi smili, tako se mi smili.

—Da! Bom moral pač leteti sam, — je dejal Los, postavil prazno čašo, obrisal z dlanjo ustnice, — malo je takih, ki bi hoteli zapustiti zemljo.

Spet se je nasmehnil in prikimal z glavo. — —Včeraj je prišla zaradi objave neka gospodična: »Dobro — pravi, letim z vami, 19 let sem stara, pojem, plešem, igram na kitaro, nočem živeti v Evropi — revolucij sem se naveličala. Vizuma za odhod ni treba.« — Kaj je tičalo tej gospodični v glavi — ne morem nikakor razumeti. Končal se je najin pogovor — gospodična je sedla in zaplakala: — Prevarali ste me, mislila sem, da je treba leteti mnogo bliže. Potem je prišel mlad moški, govori z basom, roke so mu pótne: Vi, pravi, me smatrate za norca, leteti na Mars je nemogoče, kako ste mogli izobesiti podobno objavo. Komaj sem ga pomiril.

Los je podprl svojo glavo in gledal v kot. Njegovo lice se je zdelo v tem hipu utrujeno, čelo se mu je nagubančilo. Videti je bilo, da počiva od dolgega napora volje. Kuzmin je odšel s čajnikom po vodo. Hohlov je zakašljal, rekoč:

»Mstislav Sergjejevič, kaj vam samemu mar ni strašno?«

Los je okrenil od ognja segrete oči k njemu:

»Ne, meni ni strašno. Prepričan sem, da se spustim srečno. Če pa bi imel smolo — udarec bo trenoten in brez bolečin. Strašno je nekaj drugega. Pomislite, — moji računi bi bili napačni, prišel bi v privlačnost Marsa; — tedaj švignem mimo. Zaloga kuriva, kisika, jedi — mi zadostuje za dolgo. In tako letim v temi. Spredaj gori zvezda. Čez tisoč let pridrvi moje otrplo truplo v ognjene oceane. Toda teh tisoč let — moje v temi leteče truplo! Toda ti dolgi dnevi — dokler sem še živ. Živel pa bom dolgo v prokleti škatlici — dolgi dnevi brezupne groze: sam v vsem svetovju! Ni strašna smrt, nego osamljenost. Ne bo niti upanja, da bi Bog rešil mojo dušo. Jaz — živ v peklu, kajti peklo je uprav moja brezupna osamljenost, razprostrta v večni temi. To je zares strašno. Nič kaj me ne veseli, da bi letel sam.

Los se je ozrl srepo na oglje. Njegove ustnice so se krepko skrčile. Na pragu se je pojavil Kuzmin in zaklical polglasno:

—Mstislav Sergjejevič, nekdo je prišel.

—Kdo? — Los je hitro vstal.

—Nek vojak vas išče.

Takoj za Kuzminom je vstopil v lopo že omenjeni vojak, ki je čital objavo na prospektu »Rdečih Zarij«. Kratko je pokimal z glavo Losu, ozrl se na les in pristopil k mizi:

—Spremljevalca potrebujete?

Los mu je ponudil stol in sedel nasproti.

—Da, spremljevalca iščem. Poleteti hočem na Mars.

—Vem, v objavi je tako rečeno. To zvezdo so mi že kazali. Daleč je seveda. Rad bi vedel, kakšni so pogoji: plača, hrana?

—Ali ste oženjeni?

—Oženjen, otrok nimam.

Vojak je z nohti resno trkal po mizi in se radovedno oziral okrog. Los mu je na kratko pojasnil pogoje poleta ter ga opozoril na eventualni riziko. Predlagal je, da mu preskrbi družino in izplača vnaprej prejemke v denarju in živilih. Vojak je kimal z glavo, pritrjeval, toda poslušal je raztreseno.

—Kako pa, ali vam je znano — je vprašal, kdo se nahaja tam, ljudje ali zverine?

Los se je krepko popraskal za ušesi in dejal z nasmehom.

— Po mojem — morajo biti tam ljudje. Ko prispeva, se prepričava o tem. Stvar pa je tale: Že več let je tega, kar so začeli sprejemati na velikih radiopostajah v Evropi in v Ameriki nerazumljive signale. Spočetka so mislili, da so to — sledovi viharjev v magnetnih poljih zemlje. Toda skrivnostni zvoki so bili preveč podobni abecednim signalom. Odkod? Na planetih, izvzemši Mars, doslej niso ugotovili življenja. Signali lahko izvirajo samo z Marsa. Poglejte njegovo sliko — kot z mrežo je pokrit s kanali. Brž čas je mogoče ustanoviti tam radiopostaje z ogromno silo. Mars hoče govoriti z zemljo. Zaenkrat še ne moremo odgovarjati na njegove signale. Toda — poletimo, ko nas pokličejo. Težko si je misliti, da so radiopostaje na Marsu zgradili zverine, — bitja, ki niso podobna nam. Mars in zemlja — to sta dve majhni kroglici, ki krožita vzporedno. Eni so zakoni za nas in zanje. V vsemirju kroži pestri prah, seme življenja, ki je otrpnilo v anabijozi. Ista semena padajo na Mars in na zemljo, na vse mirijade ugašajočih zvezd. Povsod klije življenje, nad življenjem pa kraljuje povsod človekopodobno — ni mogoče ustvariti živali popolnejše od človeka — obličje in podoba Gospodarja Vsemirja.

sesti svojo akcijo v Beograd. Na žalost so se dobili ljudje, ki mu verjamelo, upamo pa, da jih bo ta razgovor spametoval.

Demokratska stranka na razpotju.

Značilna izjava Koste Timotijevića.

— **Beograd**, 28. marca. (Izv.) V demokratskih krogih v Beogradu vlada depresija. Nekateri odkrito izjavljajo svojo bojazen, da istopi še več članov demokratskega kluba ter se pridružijo samostojnemu demokratskemu klubu. V vsakem oziru je značilna izjava poslanca Koste Timotijevića, iskrenega prijatelja Svetozarja Pribičevića, ki je začasno še ostal iz razlogov strankine discipline v Davidovičevem klubu. Posl. Kosta Timotijević je izjavil novinarjem:

»Jaz sem odločno proti opozicijonalnemu bloku, kakor sem bil l. 1922. proti tisti kombinaciji, ki ji je bila ravnotako protivna večina glavnega odbora in večina poslanskega kluba. Danes se je to razpoloženje v stranki spremenilo, to največ po krivdi radikalov in njihove vlade za poslednjih 18 mesecev. Mnogi moji tovariši v stranki, večina, upajo, **da se izpelje s formiranjem bloka država iz krize na dobra pota. Jaz v to ne verujem!** Na klubski seji, ko se je o tej stvari razpravljalo, sem izjavil, da se pokoravam sklepu večine z edino željo, **da bi** večina ne bila v tem mnenju prevarana in da se prevaram jaz. Iz strankarske discipline se nisem odcepil od kluba.«

Sporazum med Pašićem in Pribičevićem.

— **Beograd**, 28. marca. (Izv.) Današnji jutranji in dopoldansik listi prinašajo zelo izčrpna in podrobna poročila o razpletu vladine krize in o sporazumu Pašić-Pribičević.

Po razpoloženju, ki vlada danes zjutraj, bo plenarna seja narodne skupščine sklicana v najugodnejšem slučaju za danes popoldne, druga je gotovo, da se vrši jutri dopoldne. Danes dopoldne ima nova vlada prvo sejo, na kateri se določi delovni program za narodno skupščino. Ni še gotovo, ali se nova vlada predstavi skupščini s kako programatično deklaracijo ali bo zahtevala kratkomalo, da zbornica preide na dnevni red, t. j. da nadaljuje proračunsko razpravo in da sprejme po skrajšanem postopanju še tri nerešene proračune ministrstev in finančni zakon.

Dopoldanski listi objavljajo vsebino sporazuma med Pašićem in Pribičevićem. Sporazum ugotavlja načelne smernice novi vladi:

1. ohranitev narodnega in državnega edinstva,
2. izvedba vidovdanske ustave,
3. sprejem državnega proračuna v skupščini,
4. rešitev invalidskega zakona,
5. ukinjenje kuluka,
6. izvršitev uradniškega zakona, v prvi vrsti ureditev uradniških prejemkov,
7. revizija zakona o taksah in pristojbinah,
8. odpravo pokrajinskega namestništva v Zagrebu in
9. pripravo za volitve.

Med tem časom se ima tudi izvršiti verifikacija Radićevih mandatov. Kakor pristavlja »Politika«, se imajo po rešitvi najvažnejših programatičnih točk seje skupščine odgoditi in se prične s pripravami za volitve. Ta program potrjuje v bistvu današnje »Vreme« s pristavkom, da se ima izvršiti verifikacija Radićevih mandatov in **da bo vlada, če bo uvidela nedelavnost skupščine, zaprosila od kralja mandat za izvedbo novih volitev.**

Nade in grožnje opozicijonalnega bloka.

— **Beograd**, 28. marca. (Izv.) Vodja opozicijonalnega bloka Ljuba Davidović je skušal včeraj kralja obvestiti o situaciji in o stališču bloka. Hotel je kralju tolmačiti parlamentarno in politično situacijo. Davidović je prišel v prvih večernih urah na dvor ter zaprosil pri ministru dvora za avdijenco. Minister dvora mu je kratko izjavil, da je že skoraj podpisan ukaz o novi vladi. Davidović nato ni bil sprejet v avdijenci. Vrnil se je nazaj v skupščino. Takoj je pozval na skupno posvetovanje dr. Korošca, dr. Spaha in Predavca. Posvetovanje je trajalo pol ure ter so v glavnem razmotrivali nadaljnjo parlamentarno taktiko in stališče napram novi vladi. Po mnenju opozicijonalnega bloka ima nova vlada v parlamentu znatno manjšino.(?) Med demokrati, radićevci in zemljoradniki je danes zavladala velika borbenost. Nekateri očito izjavljajo, da pride na prvi seji narodne skupščine do zelo viharnih prizorov. Večina opozicijonalcev je odločena, da z obstrukcijo prepreči vladi pravočasni sprejem državnega proračuna. Opozicijonalci bodo zahtevali tudi takojšnjo verifikacijo ostalih 39 mandatov Radićeve stranke. Na včerajšnjem sestanku voditelji bloka niso storili definitivnih sklepov in so zato določili sestanek za danes ob 9. dopoldne.

Po sestanku blokaških voditeljev je **gosp. Predavec poročal članom Radićevega kluba o situaciji ter je bilo sklenjeno, da se imajo vsa pooblastila Radićevih poslancev čimpreje predložiti narodni skupščini v verifikacijo in da se pozovejo poslanci HRSS v Beograd.**

Ljuba Davidović je v svojem klubu poročal o sestavi vlade ter je izrazil obžalovanje ,da je Pribičević izstopil iz kluba ter s tem razcepil demokratske sile, ki so bile doslej kompaktne.

KONSTITUIRANJE SAMOSTOJNEGA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

— **Beograd**, 28. marca. (Izv.) **Včeraj je bila prva seja samostojnega demokratskega kluba, na kateri se je konstituiral izvršilni poslanski odbor. Za predsednika kluba je izvoljen posl. dr. Edo Lukinić in za klubskega tajnika posl. Večeslav Wilder. Konstituiranje kluba se je naznanilo predsedstvu narodne skupščine. Klubu je tudi pristopil posl. Gliša Trajšić, tako da klub šteje sedaj 15 članov.**

STJEPAN RADIĆ ODPOTOVAL V LONDON?

— **Zagreb**, 28. marca. (Izv.) **Včerajšnja frankovska »Hrvatska Misao« javlja iz Dunaja, da je Stjepan Radić odpotoval v London. Ali je odpotoval na lastno inicijativo ali na poziv kake osebe, ni znano.**

NAŠA KRALJICA V PARIZU.

— **Beograd**„ 28. marca. (Izv.) Po brzojavnem poročilu iz Pariza je včeraj ob 23. ponoči prispela Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu knjeginje Jelene s francoske rivijere, kjer se nahaja na letovišču, v Pariz.

KATASTROFALNE POVODNJI V SREDNJI EVROPI.

— *Dunaj*, 28. marca. (Izv.) **Prihajajo poročila o velikih vremenskih katastrofah. Reke v srednji Evropi radi tajanja snega in deževja naraščajo. Donava je danes dosegla 2 metra nad normalo. Od Linca prihaja velikanski val, ki poplavlja vse nižje stoječe kraje in polja. Storjeno je vse, da se odvrne za mesto povodenjska katasfrofa.**

— *Praga*, 28. marca. (Izv.) **Vse reke Češkoslovaške so močno narasle. Katastrofalna je povodenj na Slovaškem. — Tu je več vasi popolnoma poplavljenih. Promet s Košicami je pretrgan. Velikanska je škoda v vzhodni Slovaški in Prikarpatski Rusiji. Reka Poprad je odnesla več mostov. Mesto Unhorožd je v nevarnosti. Tu je vladna palača v vodi. Železniške proge so na več krajih pod vodo.**

— *Varšava*, 28. marca. (Č.) **Reka Visla je prestopila bregove in poplavila mnogo vasi. Bližnja okolica je poplavljena. V oddaljenosti 15 km je 15 vasi pod vodo. Tudi pri Lublinu je nastala katastrofalna povodenj.**

— *Dunaj*, 28. marca. (Izv.) **Ker je danes nastopilo trajno deževje, se je bati velike povodenjske katastrofe za dunajsko okolico.**

— *Bratislava*, 28. marca. (Izv.) **Poročila iz vzhodne Slovaške in Prikarpatske Rusije slikajo obupen položaj prebivalstva in velikansko materijalno škodo, ki so jo povzročile številne povodnji v vseh krajih. V saroškem kraju je katastrofa največja. Ceste in železniške proge so pod vodo. Košice in Solnograd sta poplavljena. Poprad je pri Orlovu porušil velik most. Voda je danes začela padati. Pet železniških prog je porušenih in je na njih promet začasno ustavljen.** —

Politične vesti.

= **Besneči klerikalci.** Ogenj in žveplo bluje današnji »Slovenec«, ker so splavale po vodi visokoleteče nade klerikalcev, da se polaste državnega krmila in s tem dobe avtomatično v roke tudi absolutno gospodstvo v Sloveniji. Včeraj se je klerikalna gospoda še nadejala, da se v zadnjem hipu zgodi še čudež, da pride vendarle na krmilo opozicijonalni blok. Varala jo je tudi ta nada. Zato danes klerikalci kar besne in divjajo, »Slovenec« pa psuje in robanti, kakor bi se ga loteval delirij. V tem deliriju kriči o uskokih, o korupciji in nasilju, natolcuje, da dobe slovenski naprednjaki težke milijone iz Beograda za svoje organizacije in za svoj tisk, ne zaveda pa se pri tem, da izdaja tako samo klerikalne načrte in naklepe. Saj je javna tajnost, **da so gotova klerikalna podjetja v takšnih stiskah, da so se nadejala rešitve edino, ako pride na krmilo dr. Korošec, da jim preskrbi milijone iz državne blagajne.** Ali naj govorimo o tem konkretneje? Pripravljeni smo vsak trenotek na to. Takšna je torej stvar! Zato ta klerikalna besnost. Kakršni so lopovi sami, tako mislijo o drugih. Ves svet ve, da so klerikalci državo smatrali vsikdar samo za molzno kravo. Tako je bilo pod Avstrijo, tako je tudi danes. Ali naj načnemo to zanimivo in značilno poglavje? Ali naj spregovorimo o podkupljivosti klerikalnih listov? Naši jasnosti je pač še v živem spominu ugotovitev dr. Ivana Šušteršiča, da je »Slovenec« v najkritičnejših časih naše narodne borbe dobival pare od avstrijske vlade, da je pisal tako, kakor so želeli nemški mogotci na Dunaju. In tak reptil, ki se je dal podkupiti za Judeževe groše, da je pisal proti narodnemu pokretu, si drzne sedaj naprednemu časopisju, ki se iz najsvetejšega notranjega prepričanja bori za narodno in državno edinstvo, ter za njega uresničenje, moditikati tete umazane motive, kakršne so imeli klerikalni listi takrat, ko so žrli iz avstrijskega znanega reptilskega fonda! Nesramnost!

= **Novi notranji minister.** V hrvatskih demokratskih krogih izražajo svoje zadovoljstvo, da je imenovan za notranjega ministra bivši minister za šume in rude dr. Milan Srskić, ki je znan kot dober poznavalec prečanskih razmer.

= **Odstop zagrebškega velikega župana dr. Cimića.** Kakor poročajo nekateri današnji beograjski listi, se ima v smislu sporazuma Pašić-Pribičević rešiti tudi vprašanje ureditve političnega režima na Hrvatskem. Na mesto zagrebškega velikega župana dr. Cimića ima biti imenovan demokrat Juraj Demetrović.

= **Dr Korošec govori o diktaturi!** Dr. Korošec je takoj snoči po sestavi nove vlade skušal forsirati v beograjski tisk svoje politično mnenje, da vladina kriza ni rešena in da sedanja vlada nima gotove večine v skupščini. Razmotrival je razne možnosti in je končno na vprašanje nekaterih novinarjev: »Kaj nastane, če vlada Pašić-Pribičević ne bo mogla rešiti sporazuma?«, lakonično odgovoril: **»Tedaj ostane samo še diktatura!«**

= **Klerikalne gorostasnosti.** Iz današnjega »Slovenca« citiramo: »Med drugim so Pribičevci ob priliki pogajanj predložili zahtevo, da se morajo demokratskim organizacijam na Hrvatskem in v Sloveniji povrniti vsi volilni stroški. Pašić je to zahtevo sprejel. Dalje so predložili račun z velikimi dolgovi za izdajanje demokratskih listov. Ti dolgovi so v Zagrebu, Ljubljani in v drugih mestih ogromni. Tudi to je Pašić sprejel, kakor tudi več sličnih zahtev . . .« Ne zdi se nam vredno, da bi zavračali te bedastoče, ki jih je »Slovenec« nanizal v svojih predalih, ker pač ve, da lahko svojim nerazsodnim backom predloži tudi največje budalosti.

= **Klerikalci zapuste parlament?** »Slovenec je pisal, da zapusti opozicijonalni blok narodno skupščino, ako se sestavi Pašić - Pribičevićeva vlada. Kralj je to vlado snoči imenoval in zaprisegel. Menili smo, da bomo že danes zjutraj v »Slovencu« čitali debelo tiskano vest, da so klerikalni tigri že snoči zapustili Beograd, da se nikdar več tjakaj ne vrnejo. Toda »Slovenec« sicer besni kakor obstreljen tiger, previdno pa molči o napovedan iabstinenci klerikalnj poslancev. Že ve, zakaj. Da, klerikalni tigri bi že zapustili parlament, ako bi se jim **izplačevale mastne dnevnice tudi v slučaju,** ako bi sedeli v Ljubljani. Zato so se tigri zaenkrat potuhnili in bodo vladi v božjo voljo prenašali jarem Pašić-Pribičevićeve vlade, vse to — zaradi preljubih dijet.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.

Petek 28. marca: Plesni večer: Ipavčev »Možiček« in razni plesi. Red D.
Sobota 29. marca: »Faust, gostuje ga. Debicka. Izven.
Nedelja 30. marca: Faust. Izven.
Ponedeljek 31. marca: Zaprto.

★ ★ ★

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER v Ljubljani.

V nedeljo, dne 30. marca: »Zakonske zmešnjave.«

★ ★ ★

— **Gospa Debicka kot gost v operi »Faust«.** Danes zvečer gostuje tretjič v našem gledališču ga. Debicka in sicer poje vlogo Margarete v operi »Faust«. Ostala zasedba ostane ista kakor pri premijeri in pri reprizi.

— **Delavska predstava v dramskem gledališču.** Danes zvečer ob 8. uri vprizori se v dramskem gledališču velezabavna burka »Danes bomo tiči« in sicer kot delavska predstava pri znižanih cenah. Predstava je v prvi vrsti namenjena našim delavcem, vabimo pa tudi drugo občinstvo na poset te predstave.

— **»Traviata«.** V nedeljo zvečer se poje v opernem gled. opera »Traviata« z gospo Hedviko de Debicko kot gostom. Vlogo Germona poje g. Sowiiski, njenega očeta pa g. Popov. Ostale vloge v navadni zasedbi. Predstava se vrši kakor izven predstava.

— **Vse posetnike današnjega plesnega večera baletnega zbora Narodnega gledališča v Ljubljani opozarjamo, da je začetek ob 20. in ne ob pol 20. kakor se navadno začenjajo operne predstave.**

— **Čapkovi R. U. R. na pariškem odru.** Prva vprizoritev Čapkove drame R. U. R. se je vršila v Parizu v sredo zvečer v gledališču »Comedie des Champs Elysée« in sicer kot generalna vaja pred kritiki, zastopniki tiska in povabljenimi gosti. Igro so označili kot utopistično komedijo in jo ponove danes, v nedeljo in ponedeljek. Režiser je znani gledališki igralec Komisarevskij. Navzoči literarni in umetniški krogi so sprejeli igro zelo simpatično. Po prvem dejanju so morali igralci trikrat na oder. Prvi vprizoritvi je prisostvoval čsl. poslanik Osusky, gen. konzul dr. Vaníček, gen. inspektor čsl. armade J. S. Macher, dr. Hodač, dr. Jelinek in mnogo čeških pisateljev in novinarjev. Čapkovemu delu je zagotovljen uspeh tudi v Parizu.

Sokolstvo.

— **Sokolsko gledališče v Radovljici** opozarja na gostovanje gdč. Mire Danilove, ki nastopi 30. tm. in 6. aprila v vlogi Jacinte, ki jo je igrala v Narodnem gledališču v Ljubljani z velikim uspehom. »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« se uprizori prvič ob osmih zvečer, in bi bilo umestno, da to predstavo posetijo v prvi vrsti domačini, ker je druga popoldanska predstava namenjena bolj zunanjim udeležnikom. Popraševanje po vstopnicah je veliko, zato naj se posluži občinstvo predprodaje, ki jo oskrbuje br. Jaklič.

— **Sokol I.** Prosvetni odsek priredi v soboto dne 29. tm. ob 20. v društvenih prostorih na Taboru predavanje za članstvo. Predava br. dr. Turk: »Dobrovoljsko gibanje v Rusiji II. del.« Bratje in sestre, udeležite se ga polnoštevilno.

— **Sokolsko društvo Ljubljana II.** Telovadba starejših članov je vsak petek ob pol 9. zvečer. V kratkem pričnemo z ureditvijo letnega telovadišča na Prulah. Opozarjamo podjetnike in voznike, da lahko odlagajo različen materijal na našem prostoru, seveda brez smeti, črepinj ali šare.

Ljubljanski velesejem
Senzacija!
11. in 14. aprila
Modna revija v operi

Glasbeni vestnik.

— **Udeležencem skupščine Zveze slov. pevskih zborov** dne 6. aprila tl. je ministrstvo saobračaja dovolio ugodnost polovične vožnje na železnicah z odlokom 20. marca tl. Vsak udeleženec naj si kupi celo karto, ki velja tudi za povratek, če se izkaže s potrdilom predsedništva Zveze, da je bil na skupščini. Zbori morajo svojim članom izstaviti tozadevne legitimacije.

— **Pevsko društvo »Slavec« v Ljubljani** ima svoj 41. redni občni zbor v soboto, dne 29. marca 1924. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v Nar. domu«. (I. nadstr. levo).

Turistika in sport.

— **Priprave jugoslovenskih lahko-atletov za Olimpijado.** Klub temu, da niso zasigurana denarna sredstva za odhode naših atletov v Pariz, je atletski Savez že lansko leto odredil, da se v vseh mestih vrše treningi in priprave za olimpijska tekmovanja. Vsi podsavezi so dobili nalog, organizirati in voditi nadzor nad zimskim treningom, ki se je tudi v vseh mestih smotreno vršil. Agilno so delai atleti v Zagrebu, Beogradu, Vojvodini in Ljubljani. Z veliko vnemo se pripravlja na olimpijado poznani naš atlet Spahič v Čapljini in Narančič, ki je izvajal zimski trening v Hojerovi šoli v Pragi. Zimski trening so zaključile v večjih mestih cross-country tekme ter je že povsodi pričel trening na igriščih. Koncem maja bodo izvedli vsi podsavezi izbirna tekmovanja atletov, ki pridejo v državno tekmovanje ter v končno izbiro za Olimpijado, ki se bo vršila tik pred pohodom v Pariz. Najboljim lahko-atletom je dovoljen trening le v njih najboljši disciplini, da se ne kvari kondicije s treningom v preveč a za nje momentano manj važnih disciplinah. Poslednji mesec bodo koncentrirani vsi atleti je v eno mesto, kjer se bo vodil njih skupni trening pod vodstvom trenerja. Kot »Olimpijsko taborišče« je zamišljen Zagreb; kakor je videti, je vsa priprava dobro zasnovana, ako upoštevamo, da še danes ni jasno, s kako svoto se bo moglo računiti, ter da so manjše in financijelno še slabejše države, v prijetnem položaju, da uživajo bogate podpore vlade, gospodarskih krogov, in mecenov, česar vsega pri nas ni. Je pa pri nas mnogo vere, mnogo volje, kljub vsem težkočam ponesti Jugoslovenske barve na Olimpijado ter napraviti korak dalje, v našem mladem državnem življenju. Javnost pa naj to stremljenje podpira in kupuje Olimpijske srečke.

— **Za olimpijski trening določeni igralci.** Počenši z 10. aprilom prične v Zagrebu trenirati moštvo, ki bi prihajalo v poštev za Olimpijado v Parizu. Od posamnih podsavezov so določeni sledeči igralci: Beogr. podsavez: Jovanović, Luburić, Petković, Martić, Ljubij. podsavez: Zupančič (kateri?) Vidmajer; Subotiški podsavez: Šlezak, Kojundžić; Zagrebški podsavez: Vrdjuka, Friedrich, Dasović, Vrbančić, Pažur I., Pažur II., Cindrić, Rupec, Vragović, Babić, Pavleković, Perška. — Kakor naglašajo listi, gre vlada J. N. S. povsem na roko. Vojni minister je odredil, da dobe igralci, ki so pri vojakih dopust; dalje namerava vlada nakazati tudi subvencijo, katere višina še ni določena. Tudi dvor bo votiral večjo vsoto. Potovanje po Jugoslaviji bo brezplačno in za potovanje preko Italije je general Bordero obljubil, da bo deloval na to, da bo vožnjo za polovično ceno znižal.

— **Olimpijske srečke so že v prometu.** Opozarjamo nanje vso javnost, da kupuje srečke ter omogoča tako naši državi udeležbo na VIII. Olimpijadi. Cena srečkam je 10 Din. Žrebanje bo v juniju. Kupujte Olimpijske srečke!

— **Ljubljana : Celovec,** medmestna tekma se vrši v nedeljo 30. tm. ob pol 3. uri pop. na igrišču Ilirije. Predprodaja vstopnic v trafiki Sever, Šelenburgova ulica. Znižane dijaške karte se izdajajo samo v predprodaji. Sedeži so numerirani, vsakdo si torej vnaprej lahko zasigura prostor.

Podpirajte obubane slepe in darujte »Podpornemu društvu slepih«.

— **Medmestna tekma Ljubljana : Celovec.** Tekma reprezentačnih nogometnih moštev Ljubljane in Celovca 30. tm. je za naš nogom. sport prva etapa do večjih mednarodnih prireditev reprezentančnega značaja, ki so v prvi vrsti sposobne, da dajo sportu nove vspodbude. Važna je posebno vsled tega, ker bo opozorila na naš sport vsaj bližje inozemstvo, kajti beležili in opisali jo bodo vsi inozemski listi in velik del dnevnega časopisa v Avstriji. Iz teh ozirov ima tekma za nas največji pomen in zasluži pozornost in uvaževanje najširše javnosti. Kot v vseh takih slučajih bodo seveda tudi tej tekmi prisostvovali zastopniki oblasti. — V obče se pripisuje ljubljanskemu moštvu boljše izglede na zmago. V koliko je to naziranje pravilno, bo pokazala seveda šele tekma. Ljubljanski team ima vsekakor vse prednosti, ki jih daje intenziven smotreni trening. Homogenost, enotnost ljubljanske reprezentance, ki jo tvori kompletno SK Ilirija, je izven dvoma, moštvo se nahaja fizično v dobri kondiciji in tudi v tehničnem pogledu so dosegli igralci večjidel visoko stopnjo. — Celovško moštvo, ki sestoji v glavnem iz Athletik SK, je treniralo pod vodstvom avstrijskega internacijonalca Seidla ter je od zadnjega nastopa v Ljubljani spomladi 1923, ko je podleglo Iliriji z 0:2, mnogo napredovalo ter je na vsak način smatrati za enakovrednega nasprotnika. Kot reprezentanca Koroške je skoro isto moštvo dvakrat premagalo štajersko reprezentanco. — Tudi sportna stran tekme zasluži torej vso pozornost. Tekmo bo vodil zagrebški sodnik Pabris.

50letnica generala Maistra.

Dne 29. marca praznuje osvoboditelj Maribora in severnega ozemlja, general Maister 50letnico svojega rojstva. Izmed vseh obletnic, ki smo jih Slovenci praznovali v zadnjih letih, nam je ta najdražja. Saj je general Maister rešil Maribor, jugoslovenski Maribor in severno ozemlje okolu njega! Spomnimo se istočasnih bojev na Koroškem, na križe in težave ter na končno sramoto, ki smo jo doživeli s tužnim Korotanom, pa spoznamo, da smo Slovenci ob prevratu rabili vsaj še enega generala Maistra, da je na drugem narodno ogroženem področju, recimo ravno na Koroškem s smelo potezo, s pristno ljubeznijo in požrtvovalnostjo tvegal življenje ter reševal slovensko zemljo pred tujimi, grabežljivimi silami. General Maister ni pomišljal, kakor slovenski »minister narodne obrambe« Lovro Pogačnik, ki je pod pretvezo nezadostnih vojaških sil in neodločnim nastopom v Korotanu onemogočil definitivno priključitev zibelke slovenske samostojnosti k veliki materi Jugoslaviji! General Maister kot pravi vojak in patrijot je zavrgel malenkostne ozire plašnih duš. S trdno roko je segel po Mariboru ter s pomočjo domačih in primorskih rodoljubov, ki so kipeli od ljubezni in hrepenenja po jugoslovenski državi, po Jugoslaviji, je zatrl nemčurska stremljenja ter ohranil ta prelepi košček slovenske zemlje jugoslovenski državi. Maribor je in ostane za vse večne čase naš! S ponosom, vendar tudi s trpko samoobtožbo gledamo na 50letnico generala Maistra ter obujamo s spominom na njegov zgodovinski čin tudi spomin na lastno plašljivost tistih dni, na domovinsko mlačnost, brezdelnost, na tedanjo našo nesposobnost za večjo in odrešilno akcijo vojaškega značaja. To pa je znal general Maister! Brez njega bi ne imeli Maribora in severnega ozemlja. V tem tiči generalna zgodovinska zasluga, ki jo bodo slavili še naši pozni vnuki.

Rojen 29. marca 1874. v Kamniku, se je posvetil vojaški karijeri ter prehodil trnjevo pot »tujerodca« v avstrijski armadi. Ljubezen do slovenskega rodu je izlival v pesniških umotvorih in jih objavljal pred vojno po psevdonimom Vojanov. Da je general Maister vzrastel v nacijonalni armadi, bi bil gotovo dosegel častne stopnje srbskih vojvod in drugih generalov svetovne vojne. Usoda mu je dodelila košček zemlje in borbo navidezno neprimerno manjše važnosti, zato pa za Jugoslavijo in za nas Slovence mnogo realnejšega pomena. Z Mariborom bi bili izgubili slovenski Štajer in Avstrija bi segala skoro do Save. Tako pa lahko rečemo, da je na tem delu severne granice država dobila zaokroženo ozemlje, ki se bo pod vplivom generalMaistrovega čina razvija v narodno najbolj zavedno prebivalstvo države. Danes prepaja osebna generala Maistra dejanje in nehanje jugoslovenskih patrijotov v Mariboru in na severni granici. Še dalje naj straži tam general Maister, njegov jugoslovenski patrijotizem! V priznanje teh zaslug je v jugoslovenski armadi dosegel čin generala. Želimo osvoboditelju Maribora še dolgo let življenja ter dela v korist narodnoobrambne ideje, ki jo je spočel z osvoboditvijo Maribora!

(V trgovini Gričar & Mejač v Šelenburgovi ulici je razstavljen najnovejši portret generala Maistra, ki ga je izdelal akad. slikar Fr. Sterle. Portret je visoke umetniške vrednosti in spada med najboljša delo akad. slikarja Sterleta.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. marca 1924.

Borba v klerikalni stranki.

Že opetovano smo se bavili z razmerami v klerikalni stranki in kazali na spore, ki se v tej stranki pojavljajo zlasti od tistega časa, ko je prisiljena jesti trd opozicijonalni kruh. Vodi se ljuta borba med dvema strujama, ki bi jih lahko označili z najbolj prikladnim imenom »siti« in »lačni« klerikalci. Prvo strujo tvorijo dr. Brejc, prof. Remic in drugi klerikalni prvaki, ki sede pri polnih jaslih in zobljejo iz njih rumeno pšenico. Drugo takozvano lačno strujo tvorijo takozvani katoliški komunisti, na čelu jim dr. Gosar. Ti stoje daleč od pogrnjenih miz in pobirajo samo drobtinice, ki padajo z bogato obloženega omizja vodilnih klerikalnih prvakov. Nasprotja med sito in lačno strujo so se lani tako poostrila, da se je splošno pričakovalo, da pride do razkola v klerikalni stranki. Le s težavo se je na zadnjem zboru zaupnikov posrečilo za enkrat še izgladiti obstoječa nasprotstva in obvarovati stranko pred razcepom.

Toda sporazum med obema struiama pa je bil samo navidezen. Žerjavica medsebojnega nezaupanja je tlela naprej in že v nekaj mesecih so izbruhnili s podvojeno silo na dan vsi stari spori. Danes je prepad med obema skupinama tako globok in širok, kakor še nikdar. Zadnje tedne, ko so se klerikalci še nadejali, da pridejo v kratkem do vladnih jasli, je nastalo med obema strujama nekako premirje. Gladna grupa je nekoliko utihnila, ker se je nadejala, da pride na svoj račun vsaj ob spremembi režima. In v resnici so bili nekateri voditelji gladujočih že določeni, da zasedejo gotova odlična mesta v javni upravi v Sloveniji. Toda fijasko klerikalne politike v Beogradu je sedaj uničil tudi te nade in gladna struja sedaj kar besni v svojem razočaranju proti vodilnim krogom, očitajoč jim, da so s svojo nerodnostjo, neprevdarnostjo in zgrešeno taktiko zagrešili polom klerikalne politike v Beogradu. Gosarjeva skupina napoveduje sedaj novo ofenzivo proti Brejc-Remičevi kliki, kakor so jo krstili, in zatrjuje, da ne bo mirovala preje, dokler tej kliki ne zlomi vratu. Gosarja podpirajo tudi nekateri poslanci. Med temi fronderji se nahajata zlasti Kremžar in Škulj, ki sta najbolj nezadovoljna s sedanjimi razmerami v klerikalni stranki. Vsi ti nezadovoljni elementi so brez svojega glasila, odkar jim je »Katoliška« zadušila njih »Novi Čas«, za to snujejo noč in dan načrte, kako bi si ustvarili svoj organ. Toda ni in ni denarja in brez cvenka dandanes tudi ni lista...

Za enkrat se bo torej nadaljevala ob izključenju javnosti tiha, na zunaj neopazna borba pod površino. Ali se »gladnim« posreči splavati na površje in si priboriti mesto ob obloženi mizi? Dvomimo, Brejc-Remčeva skupina razpolaga s premočnimi lakti.

★ ★ ★

— **Razčiščenje v naši politiki.** Parlamentarni in politični dogodki, ki so se vršili te dni v Beogradu, pomenijo začetek razčiščenja v naši notranji politiki. Celokupna trezno misleča jugoslovenska javnost je že davno pričakovala tega preokreta, kajti situacija po lanskih skupščinskih volitvah ni bila samo skrajno nejasna in zapletena, temveč je nasprotovala interesom države, ker je ovirala njen gospodarski in kulturni napredek, osobito pa prepotrebno zboljšanje socijalnih razmer državne uprave in administracije. Ljuta borba med razdiralnimi separatističnimi strujami, ki bi rade pogazile ustavo in razkosale državo na več samostojnih delov, in centralno vlado, ki je morala braniti državno in narodno edinstvo, je absorbirala po volitvah vse sile ter tako onemogočila konsolidacijo države. Nikjer v javnem življenju nismo videli pravega napredka. Nujni socijalni in upravni problemi so se morali umakniti odločilnemu spopadu dveh diametralno nasprotnih naziranj o skupnem življenju Srbov, Hrvatov in Slovencev in zato se ne smemo čuditi, da je bila javnost s položajem, ki je nastal v Jugoslaviji po volitvah, skrajno nezadovoljna. Nezadovoljnost se je polaščala celo onih, ki so glasovali za defetistično demagoške kričače. Zapeljane mase so namreč kmalu spoznale, da na ta način ne pridejo na svoj račun. Iz čedalje večje nezadovoljnosti je nujno sledila kriza, kocka je padla in pokazalo se je, da ideja, za katero je jugoslovenski narod žrtvoval toliko svojih najboljših sinov in materijelnih dobrin, ni izgubila svoje eksistenčne upravičenosti. V odločilnem spopadu je zmagala jugoslovenska ideja, zmagala je zahteva po narodnem in državnem edinstvu in zavest, da je le v skupnem življenju, v sodelovanju in medsebojnem podpiranju rešitev našega naroda. Ta zmaga je tem večjega pomena, ker predstavlja začetek okrevanja in normalnega razvoja naših političnih razmer vobče. Od spretnosti, uvidevnosti in pravega razumevanja ljudskih interesov od strani tistih, ki so prevzeli državno krmilo, je zdaj odvisno, kako se bodo razvijali dogodki v bodoče. Začetek je storjen, prvi korak k razčiščenju zgoščene politične atmosfere je tu in zdaj je treba samo dobre volje, upoštevanja vitalnih interesov in smisla za dobro, pošteno in pravično upravo, pa krene Jugoslavija na pravo pot.

— **»Slovenec« kot prorok.** Današnji »Slovenec« piše: »Splošno prepričanje in to tudi v vladnih krogih je, da stojimo pred novim padcem vlade, ki bi imel slediti v dveh do treh dneh.« — »Slovenec« je bil še vedno slab prorok. Stavimo, da se ureže tudi to pot. Panec sedanje vlade je pač pobožna želja klerikalcev, toda vse kaže, da bo sedanja vlada na krmilu delj časa, kakor si sploh kdo danes misli. Vsekakor pa obdrži državno krmilo tako dolgo trdno v svojih rokah, da reši nekaj za državo nujno potrebnih zakonov in da pripravi vse potrebno za nove skupščinske volitve, ki pa bodo za gospode separatiste, to nam lahko verjamejo, porazne, ne pa zmagovite. Po treh dneh, ko poteče rok za izpolnitev klerikalnega prorokovanja, se s »Slovencem« še kaj pomenimo.

— **Razpust občinskega sveta ljubljanskega?** Iz Beograda nam poročajo: V političnih krogih je razširjena vest, da namerava vlada v najkrajšem času **razpustiti sedanji občinski svet ljubljanski** ter poveriti občinsko upravo začasno **vladnemu komisarju,** ki bi naj pripravil vse potrebno za nove občinske volitve. Ne moremo kontrolirati, koliko je resnična ta vest, menimo pa, da bi razpust občinskega sveta vse ljubljansko prebivalstvo brez razlike strank in političnega prepričanja pozdravilo z največjim zadoščenjem, saj je notorično, da bi spravila sedanja magistratna večina, ki ne predstavlja volje pretežne večine ljubljanskega prebivalstva, Ljubljano na rob gmotnega propada.

— **Sprememba na pokrajinski vladi.** Po poročilih iz Beograda je računati z osebnimi izpremembami tudi na pokrajinski vladi v Ljubljani. Za velikega župana ljubljanske oblasti bo, kakor čujemo, imenovan zopet bivši veliki župan dr. Vilko Baltič.

— **Imenovanje predsednika državnega sveta.** Za predesdnika državnega sveta je imenovan dr. Mihajlo Polič ević.

— **Zopet cel mesec brez občinske seje!** Ker baje odseki niso mogli obdelati in pripraviti gradiva za redno sejo občinskega sveta, ne more g. župan ta mesec sklicati nobene seje. Zbog tega bo prihodnja seja obč. sveta stoprav sredi meseca aprila t. l. Kako dolgo bo vlada trpela tako obč. gospodarstvo?

— **Celjske vesti.** — Imenovanje v cenilno komisijo. Za politični okraj Celje (okolica) je imenoval delegat ministrstva financ v Ljubljani dr. K. Šavnik za člane cenilne komisije: Ivana Habjana, mesarja, posestnika in gostilničarja, Šmarje pri Jelšah; Jakoba Klenovška, strojnika, Trbovlje; Dominika Bezenška star., Stražica, občina Frankolovo in Konrada Elsbacherja, trgovca, Laško. Za namestnike: Fran Oseta, trgovca, Vransko, Konrada Gologranca, stavbenika, Gaberje in Antona Fazarinca, posetnika in gostilničarja na Ostrožnem. — Nov delovni red je bil izdan za delavstvo mestne elektrarne. — Radi težke telesne poškodbe se je te dni zagovarjal pred celjskim okrožnim sodiščem znani pretepač in prepirljivec Miha Hrušovar z Blatnega vrha, okraj Laško. Dne 1. oktobra 1923 zvečer je na cesti v Jurkloštru brez vzroka zasadil nož v desno stran prsi Antonu Zorku, kateri se je vračal od dela domov. Poškodoval je Zorka smrtnonevarno in so ga morali odpeljati v bolnico. Še danes ni od poškodbe popolnoma okreval. Miha Hrušovar je za svojo surovost prejel eno leto težke ječe. — Elektrifikacija mesta lepo napreduje. Vsa dela bodo kakor je pričakovati, gotova v začetku maja in bo strankam podvojena sila na razpolago. Transformatorska stanica se bo zgradila mesto na Dečkovem trgu, na dvorišču vojašnice Kralja Petra.

— **General Vrangel se je vrnil v torek iz Pariza v Beograd,** kjer je poročal svojemu častniškemu zboru o položaju ruske emigracije v Franciji in Belgiji. Na tem potovanju se je Vrangel prepričal, da so častniki in vojaki stare ruske armade še vedno zvesti ideji nacijonalnega preporoda Rusije. Nekdanjo rusko armado smatrajo za jedro nacijonalnih sil, ki čakajo samo ugodnega momenta, da strmoglavijo boljševiški režim. Vrangel je posetil tudi velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, ki je ne glede na visoko starost še vedno čil in zdrav.

— **Naš konzulat v Bratislavi.** Po sklepu vlade se osnuje v Bratislavi v Češkoslovaški republiki jugoslovenski konzulat.

— **Inženirski izpit.** Gosp. Janko Gratser, iz znane rodbine s Primskega pri Kranju je dovršil svoje študije na poljedelski visoki šoli na Dunaju in napravil dne 24. tm. inženerski izpit s prav dobrim uspehom.

— **Potres.** Dne 26. tm. so beležili ob 18 uri 12 min vsi inštrumenti opazovalnice pod Trigiavom mali potresni blisek. Maksimum 7 mm. Daljava kakih 300 km. Sunek s severo zahoda.

— **Ptujske vesti.** Društvo stanovanjskih najemnikov podruž. Ptuj ima v soboto dne 29. marca ob 21. zvečer v prostorih »Narodnega doma« svoj redni letni občni zbor. Razpravljalo se bo tudi o stanovanjskem zakonu, ter je dolžnost vsakega najemnika in podnajemnika, da se zborovanja sigurno udeleži. — Obrtniško zborovanje se je vršilo 24. tm. Sklicala ga je Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug. Zanimivi dnevni red je privabil na zborovanje obilo število obrtnikov iz Ptuja, kakor tudi iz okolice. Shoda se je udeležil kot zastopnik vlade okrajni glavar g. dr. Pirkmaier. Prisotno je bilo tudi mnogo obrtnikov iz Maribora, Celja in Ljutomera. Shodu je predsedoval g. Ivan Rebek iz Celja. Okoli 13. je nato g. Rebek z zahvalo za obilno udeležbo zaključil to krasno uspelo manifestacijo štajerskega obrtništva. — Občni zbor »Olepševalnega društva« v Ptuju se vrši 30. tm. ob 16. popoldan v gostilni v Ljudskem vrtu.

— **Smrtna kosa.** Rodbini Drago in Jelka Schwab je umrla 26. tm. hčerka Blažica v nežni mladosti.

— **Samolastno podaljšanje šolskih počitnic je prepovedano.** Ker je neka zasebna dekliška šola v Ljubljani določila tri dni neposredno pred lanskimi božičnimi počitnicami za učenke spoved in obhajilo in duhovne vaje, ter s tem samolastno podaljšala pouka prost čas in počitnice, je dal višji šolski svet dotičnemu šol. vodstvu ostro grajo in za bodoče splošno strogo prepovedal tako postopanje.

— **Kje je mestni konjač?** Ob tržnih dneh in ob sejmih je v Ljubljani vse polno psov z dežele, drug bolj sestradan kot drugi, ali nikjer ni videti — mestnega konjača. Pod občinskim gospodarstvom prejšnjih županov je vladal v tem oziru po mestu in na živilskem trgu ves drug red. Ali se je potem čuditi, da se slučaji pasje stekline vedno ponavljajo?

— **Reorganizacija mestnih uradov.** Dosedanja črnordeča večina na magistratu je pričela letos izvajati svoj lanski načrt o reorganizaciji magistratnih uradov in podjetij, ter odposlala v svrho študija v Gradec, na Dunaj in drugam par zastopnikov obč. sveta in načelnikov uradnih oddelkov. Po izvršenih pripravah se prične v prizadetih uradih s poslovanjem po novi metodi.

— **Otroci! Mamice!** Oglejte si izložbo pri tvrdki »Elite«, Prešernova ulica. Za Din 2.— mnogo veselja!

— **Policijska kronika.** Ovadbe. Tekom včerajšnjega dne so prispele na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 3, radi kaljenja nočnega miru 4, radi prestopka cestnopolicijskega reda 1, radi nedostojnega vedenja 2, radi prekoračenja policijske ure 4, radi prekoračenja predp. glede vožnje z avtomobili 1, radi predp. glede zglaševanja 1 in 1 radi pobega od doma. — Tatvine. Mariji Vidmar, delavki iz Rožne ulice, je bilo iz stanovanja ukradeno več perila v vrednosti 630 D. — Pobeg od doma. Od doma je pobegnil 27. t. m. 11-letni Izidor Pavšič iz Ljubljane. Deček se od snoči še ni vrnil domov. — Neznan postopač. Po Ljubljani se potepa neki neznanec, okoli 25 let star, ki hodi po raznih hišah in pripoveduje, da je invalid. Obnaša se zelo sumljivo in sprašuje stranke, če je več moških v hiši. Stranke se opozarjajo na tega lopova.

— **Ponarejeni 1000-dinarski bankovci v Novem Sadu.** Novosadska policija je izsledila dobro organizirano tolpo zlocincev, ki so razpečavali ponarejene 1000-dinarske bankovce. Več članov družbe je bilo aretiranih. Falzifikati so uspeli zelo dobro in jih je težko razlikovati. Zaplenjenih je bilo šest ponarejenih bankovcev.

— **Prvo v Jugoslaviji zgrajeno letalo.** V ponedeljek je bilo vojnemu ministrstvu dostavljeno prvo letalo, zgrajeno v Jugoslaviji. Letalo je bilo izgotovljeno v novosadski tovarni »Ikarus«.

— **Ponesrečeno letalo.** V Nišu je iz višine 50 metrov treščilo pred dnevi v globino vojaško letalo, v katerem sta se nahajala pilota Kveder in Brajković. Aparat se je popolnoma razbil, dočim sta ostala letalca skoraj neposkodovana.

— **Promenadni koncerti v »Zvezdi«.** — Godba dravske div. oblasti priredi pri ugodnem vremenu vsako nedeljo ob 11. v »Zvezdi« promenadni koncert. Če je muzika na nedeljo službeno zaposlena, vrši se promenadni koncert že v četrtek prej, in sicer ob 17. uri.

— **KONCERT.** Jutri v soboto se vrši v kavarni »Evropa« koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

— **Izgubile so se damske rokavice** na električnem vozu pri kavarni Evropi. Pošten najditelj se naproša, da jih odda v kavarni Vospernik proti nagradi.

— **Najcenejše in najnovejše obleke** se dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

Društvene vesti.

— **»Odbora SHS žena za siročad v Ljubljani«** občni zbor se vrši v torek 1. aprila 1924 ob 6. uri zvečer v prostorih »Kola Jugoslovenskih Sester« (Šolski drevored 2-II).

— **Nabavljalne zadruge drž. nameščencev** v Ljubljani občni zbor se nadaljuje danes v petek ob 20. zvečer v Mestnem domu, nakar se člane opozarja in vabi, da se ga polnoštevilno udeleže.

— **Dijaško društvo »Preporod«** priredi v soboto 29. marca ob 30. v dvoranj arene Narodnega doma akademijo, pri kateri sodelujejo vse društvene sekcije. Po akademiji priredi »Centralno tajništvo jugosl. napr. omladine« gostom ples. Vstopnine ni. Vstop le proti vabilu.

— **Revne otroke lahko razveselite,** ako kupite srečke društva »Atena« in jih pokionite šolskim vodstvom v razdelitev. Podarjene srečke sprejema vsak dan gdč. Kajzelieva v društveni telovadnici na Mladiki.

— **Otroška postelj z opremo in novo moško kolo** sta glavna dobitka srečolova za otroke. Kdor želi sreče ali hoče nuditi otrokom malo veselja, naj kupi srečko za Din 2.— v trafiki Sever, Šelenburgova ulica. Razdelitev dobitkov v najkrajšem času v Ortopedski telovadnici društva »Atena« na Mladiki.

Najnovejša poročila.

RAZKOL V DEMOKRATSKI STRANKI.

— *Beograd*, 28. marca. (Izv.) Danes dopoldne je bila seja demokratskega kluba pod predsedstvom Ljube Davidovića. Sklenjeno je, da se izda manifest na demokratske volilce, v katerem se pojasnjujejo vzroki sedanje strankine krize in obenem očrtavajo smernice politike, ki jo vodi predsednik kluba.

— *Beograd*, 28. marca. (Izv.) *V demokratskem klubu se še nadalje razvija notranja kriza. Iz zanesljivih virov doznava Vaš dopisnik, da te dni izstopi iz kluba še več demokratskih poslancev ter se pridruži Pribičeviću.* Danes je oficijelno naznanil posl. Dušan Zorić, zastopnik okraja Pančevo-Bela crkva, da izstopa iz kluba in vstopa v klub samostojnega demokratskega kluba.

— *Beograd*, 28. marca. (Izv.) Veliko važnost pripisujejo politični krogi *sestanku glavnega odbora, ki se ima vršiti danes popoldne.* Na tem sestanku se ima razpravljati v bistvenih in glavnih točkah vprašanje, da-li je vodstvo demokratske stranke vodilo pravilno politiko v smislu strankinega programa in *da-li je imel predsednik pooblastilo za politiko, protivno sklepom in resolucijam predlanskega strankinega kongresa. Sklep kongresa določa, da more demokratska stranka sodelovati samo s strankami, katerih program sloni na načelih vidovdanske ustave in državnega edinstva.* Dobro o notranjih strankinih razmerah informirani krogi trde, da je večina članov glavnega odbora proti politiki Ljube Davidovića in da odobrava stališče Svetozarja Pribičevića.

SEJA VERIFIKACIJSKEGA SKUPŠČINI.

— **Beograd**, 28. marca. (Izv.) Predsednik verifikacijskega odbora posl. Marko Gjuričić je sklical sejo verifikacijskega odbora za danes ob 16. popoldne z dnevnim redom: overovljenje še ostalih predloženih Radićevih mandatov. Vabilu je priložen tudi novi seznam odborovih članov. Iz tega seznama je razvidno, **da razpolagajo radikali sedaj z večino 3 glasov.** Radikali imajo 12 glasov, dočim opozicija 9. Predsednik odbora je izjavil novinarjem na vprašanje, če se hitro izvede verifikacija: »To bodemo videli!«

PRVI POSLI NOVE VLADE.

— Beograd, 28. marca. (Izv. Ob 12.30.) Danes dopoldne je predsednik vlade Pašić imel kratko formelno konferenco z onimi ministri, ki so bili nanovo imenovani in ki so danes dopoldne prevzeli vodstvo svojih resortov. Ministrski predsednik je nato dal ministrom, katerih proračuni še niso sprejeti v podrobni debati od narodne skupščine, navodila, da pripravijo vse, da se razprave o njih proračunih čimbolj pospešijo. Pašić je nato zelo dolgo razgovarjal s Svetozarjem Pribičevićem.

SKLICANJE PLENUMA SKUPŠČINSKE SEJE.

— **Beograd**, 28. marca. (Izv. 12.30.) Skupščinski predsednik Ljuba Jovanović je danes od 12. do 12.30 imel konferenco s predsednikom vlade, Pašićem. Razmotrivala sta vprašanje sklicanja plenarne skupščinske seje. Po končani konferenci se je Jovanović vrnil v tem momentu v skupščino. Iz skupščinskega predsedstvo javljajo Vašemu dopisniku, da je seja sklicana z ajutri ob 8.30 dopoldne. Za njo vlada napeto zanimanje. Pride do viharnih prizorov.

VIHAREN INCIDENT V ODBORA.

— **Beograd**, 28. marca. (Izv.) V skupščini je bil danes zelo mučen incident. Člani opozicije so samovoljno sklicali sejo verifikacijskega odbora pod predsedstvom poslanca Pečića. Ta je odšel, ker ni bilo zadevnih protokolov in aktov, v pisarno administrativne uprave ter od tam odnesel brez dovoljenja pisarniškega šefa Mihajlovića zapisnike. Mihajlović, ki je bil odsoten, je potem tekel v sobano ter zahteval izročitev aktov. Prišlo bi kmalu do dejanskega spopada. Pečić je izjavil pisarniškemu šefu: »To je naš akt! Dobite ga raztrganega!« Na intervencijo podpredsednika Bakića se je zadeva nato mirno rešila. Opozicija je sestavila zapisnik, da je bilo njih postopanje povsem legalno in parlamentarno. Pisarniški šef pa je zadevo prijavil predsedstvu.

MARŠAL FOCH V ITALIJI.

— **Rim**, 28. marca. (Izv.) Listi javljajo, da je včeraj mornariški minister Thaon de Revel vrnil poset maršalu Fochu. Nasproti sotrudniku »Giornale d Italia« se je francoski maršal zelo laskavo izrazil o svojih vtisih, ki jih je dobil za časa bivanja v Rimu. Nobeno mesto po njegovi izjavi ne predstavlja tako zapovedovalne večine in sile svojega naroda kakor Rim, ki je v resnici večen. Sedaj umevam tudi enormno važnost politične evolucije, ki je objela vse duhove Italije. **Fašizem je gotovo impozanten zgodovinski pojav.** Ta vtis mi je še ojačil razgovor s predsednikom Mussolinijem. Njegovo bivanje v Rimu nima značaja kake politične misije, je povsem privatno.

Borzna poročila.

ZAGREBŠKA BORZA.

Dne 28. marca. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 14.075—14.175, Pariz 447.50—452.50, London 349.25—352.25, Dunaj 0.1143—0.1163, Praga 235.40—239.40, Trst 350.62—353.62, Newyork 80.75,—81.75 Valute: dolar 79⅞—80⅞, lira 347.50—350.52.

Efekti: 7% invest. pos. 1921. 66—68 2½% drž. renta za ratnu štetu 154—156, Ljub. kred. banka 242.50, Cent. banka 66.50—68, Hrv. esk. banka 147— 148.50, Kred. banka, Zgb. 146—147, Hipt. banka 76—77, Jugobanka 126—127, Praštediona 910—915, Slavenska banka 112, Eksploatacija 150—154, Drava d. d. Osijek 425, Šečerana, Osijek 1300—1320, Isis 60—62, Nihag 130—2.5 Gutman 970—985, Slaveks 620—640, Slavonija 136—140, Strojne tov. 150, Trboveljska 715—725, Union, paromlin 800—815, Vevče 183.—185.

INOZEMSKE BORZE.

— **Curih**, 28. marca. Današnja borza: Beograd 7.10 den., Praga 16.80, Newyork 577.25, London 24.85 bl., Pariz 31.70 bl., Milan 25.05 bl., Berlin 1.30 bl., Amsterdam 213.40 den., Dunaj 0.00815 bl., Bukarešta 3.— sr. tečaj, Sofija 4.10 sr. tečaj.

— **Trst**, 28. marca. Današnja predborza: Beograd 28.40—28.50, London 99.10—99.30, Pariz 125—126, Newyork 23—23.10, Curih 397—399, Praga 67.25—67.50.

— **Dunaj**, 27. marca Devize: Beograd 866—870, London 304.600—305.600, Milan 3069—3081, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3877—3893, Praga 2071—2081, Curih 12.275—12.325, Valute: dolar 70.860—71.260, dinar 862—868, lira 3065—3085, češka krona 2052—2068, švic. frank 12.160—12.240.

»KINO LJUBLJANSKI DVOR« FERN ANDRA.

Fern Andra, priljubljena filmska diva, nastopi po dolgem premoru zopet v Ljubljani in sicer v izredno eleganini družabni drami »Kadar žena ljubi«. Sujet tega filma je izvrsten in na višku dramatične sile. Dejanje je izredno dobro zamišljeno, polno frapantnih domislekov in je režija kolosalna. Fern Andra je morda tu v svoji najboljši vlogi, kar smo jih dosedaj videli od nje. Njena eleganca in toalete, v katerih nastopa, vzbuja splošno pozornost. V Ilki Grüning ima vsekakor prvovrstno partnerico. Film se predvaja do nedelje.

PRIJETA VLOMILSKA TOLPA V LJUBLJANI.

Zadnje čase je bilo v Ljubljani izvršenih nebroj vlomov in tatvin. Tako je bilo kakor smo svoječasno poročali na praznik sv. Jožefa izvršenih kar pet drznih vlomov. Poročali smo, da mora v Ljubljani vsekakor obstojati dobro organizirana vlomilska tolpa in ta nasa tritev se je obistinila. Policija, ki je takoj vpregla vse svoje moči, da dobi vlomilce v roke, je te dni to nevarno svedrovsko tolpo, ki je razburjala vso Ljubljano, prijela v njenem brlogu in sicer na stanovanju čevljarskega pomočnika Frana Dobruna, bivajočega v Ulici na Grad št. 9. Tu je bila zbrana ličn družba, obstoječa poleg Dobrune še iz sedlarskega pomočnika Avgusta Prekuha, čevljarja Antona Bončarja in mizarja Josipa Kresala. Ta petorica je bila vsa brez posla, vendar so vsi živeli prav dobro, seveda na račun Ljubljančanov. V stanovanju Dobruna so se ponavadi zbirali in tu so delali tudi načrte za svoje plodonosne vlome, odnosno tatvine. Vlome so izvrševali skupno, ali pa so tudi posamniki izvedli »soloakcije«.

Policija je lopove dolgo zasledovala in posrečilo se ji je dobiti naslednjega dne po vlomu pri Keršiču, opis dveh sumljivih moških in žensk, ki so se na dan vloma poti kali okrog hiše. Na podlagi opisa je policija primerjala sumljive neznance z opisanimi in registriranimi v kriminalni razvidnici ter je kmalu uvidela, s katerimi ima opraviti. Predvsem je aretirance izdal vlom pri Keršiču, kjer je bilo v isti sobi vlomljeno že pred dvema letoma. Zato je obstojal sum, da utegnejo biti vlomilci isti, kot prvikrat in ta sum je bil upravičen.

Na podlagi teh podatkov in poizvedb so se napotili detektivi v Dobrunovo stanovanje, kjer so omenjene zasačili. Prekuh, ki je bil menda kolovodja te družbe, je skušal pobegniti skozi okno, vendar so ga agenti prijeli. Ko so vlomilce prepeljali k konfrontaciji na policijo, je skušal Prekuh še enkrat pobegniti in je zbežal po stopnicah ter jo popihal proti Rožniku. Prijeli pa so ga vseeno.

Pri dolgotrajnem zasliševanju so aretiranci priznali sledeče vlome: Pri Keršiču v Šiški, v bufet na Dolenjskem kolodvoru, poskušen vlom pri čevljarju Dolencu v Florijanski ulici, vlom v izložbeno okno tvrdke Bračko na Dunajski cesti, vlom v stanovanje gostilničarke Lovšin v Gradišču, vlom v gostilno Bizjak na Tržaški cesti, poskušen vlom pri dr. Pircu v Sodni ulici, vlom v stanovanje Štefanije Klemenc na Vožarskem potu 1, vlom v podstrešje Sodne ulice štev. 6, vlom pri starinarici Mariji Prekuh in tatvina pri Orehku v Kolodvorski ulici. Pri tatvinah je sodelovala tudi 16 letna Školastika. Policija nadaljuje s poizvedbami in bo potek nadaljne preiskave pokazal, da-li so pri vlomih udeleženi tudi drugi.

Poizvedbe.

— **Izgubila se je dne 23. t. m. zlata verižica z zlatim medaljonom,** v katerem sta dve sliki, na potu iz Zg. Šiške po Gosposvetski cesti, Sodni ulici, mimo Uniona do stolnice. Izgubljeni predmet je drag spomin, ter se najditelj prosi, da ga proti nagradi odda v delikatesni trgovini Gospodarske zveze, Dunajska cesta.

Gospodarstvo.

—g **Novosadska blagovna borza 27. marca.** Na produktni borzi notirajo: Pšenica baška, 79-80 kg. 2%, 2 vag. 330; koruza baška, 3 vag. 240—242.50, dupl. kasa, 22 vag. 240—260, sremska 1½ vag. 245, banatska, 2 vag. 160; moka baza »0« 1 vag. 505; »6« Tisa, 3 vag. 315—320; krompir 1 vag. 180. Tendenca neizpremenjena.

—g **Tedenski sejem v Zagrebu.** Zagreb, 26. marca. Na današnji sejem je bilo pripeljano mnogo sena, dočim je bil dogon živine slabši. Izvoz živine je popolnoma zaostal ter je opažati nazadovanje cen. Za kg žive so notirali v Din: biki 12.50—13; bosanski čoklovi 8—10, krave domače I. 12.50—13.50; II. 12—12.50, III. 9—10; bosanske III. 9—9.50, mlade domače krave I. 12.50—13.50, II. 12—13, bosanske 10—12; junci domači I. 13.50—14, II. 13—13.50, bosanski 11—12; telete 14—17; voli domači I. 13.75—14.75, II. 13—14.50, III. 11.50—12, bosanski I. 13—13.50, II. 11—12.50, III. 10—11; svinje mršave in mladi prešiči 20—22.50, pitane 22.50—23.50; konji za komad: težki do 12.500, seljaški 6.250—7.500, srednji 5.000—6.250, jahalni 8—10.000 Din.

—g **Obrtna banka v Ljubljani** je imela dne 27. t. m. v posvetovalnici Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani svoj III. redni občni zbor. Udeležilo se ga je jako lepo število delničarjev, ki so reprezentirali v celem 26.456 delnic odnosno 2.636 glasov. Predsednik g. Fran Kavčič je otvoril zborovanje, pozdravil vse delničarje, predvsem vladnega komisarja g. ministerijalnega tajnika Fran Mramorja in v kratkem jedrnatem govoru podal poročilo upravnega sveta o poslovanju za leto 1923. Nadzorstveno poročilo je podal g. ravnatelj Ivan Mikuž, predsednik nadzorstvenega sveta. Tako poročilo upravnega kakor tudi nadzorstvenega sveta je bilo od udeležencev brez ugovora in z odobravanjem sprejeto, ter se je predložena bilanca k 31. decembru 1923 sledeča aktiva: Gotovina v blagajni Din 729.636.60. Valute Din 68.134.44. Menice Din 166.650.—. — Vrednostni papirji Din 343.964.50. Predujmi na vrednostne papirje Din 201.132.50. Dolžniki Din 18,353.290.83. Inventar D 68.268.—. Prehodne postavke Din 45.864.70. Pasiva: Delniška glavnica Din 2,000.000.—. Rezervni fondi Din 237.064.85. Pokojninski fond Din 50.000.—. Vloge na knjižice Din 3,772.288.48. Upniki Din 13.446.348.44. Neizplačana dividenda Din 4.382.80. Čisti dobiček dinarjev 466.887.30. Predlog upravnega sveta, da naj se izplačuje za leto 1923 13% dividenda je bil enoglasno sprejet. Pri nato se vršečih volitvah je bil enoglasno izvoljen dosedanji upravni in nadzorstveni svet, nakar je g. predsednik Fran Kavčič zaključil lepo uspelo zborovanje.

— *Češka »Umelecka Beseda«.* Najstarejše češkoslovaško umetniško društvo »Ceska Umelecka Beseda«, čije člani so češkoslovaški književniki, slikarji in glasbeniki, je izvolilo za novega predsednika književnika in narodnega poslanca Dyka. Društvo, ki je imelo nekoč velik vpliv na javno življenje češkoslovaškega naroda, je postalo v zadnjem času znova agilno in vzbuja veliko zanimanje osobito z izdajo kompozicij. — Zadnja tri leta je izdalo veliko raznih skladb, partitur in klavirskih izvlečkov iz čeških oper. Na svojem zadnjem sestanku je proslavilo tudi 100letnico rajstvo B. Smetane, ki je imel velik vpliv na razvoj in napredek »Umelecke Besede«.

— **Važno za sve elektrotehničare i sve industrije,** koje se služe električnim pogonom. Izašla je knjiga: Naredbe i propisi za izgradnju električnih postrojenja jake struje sabrali i preveli ing. Ledvinka i ing. Majcen. U knjizi se nalaze sve naredbe raznih naših oblasti, koje su do danas izdane u predmetu izgradnje i pogona električnih postrojenja, a iza njih dolazi prevod propisa i norma, Udruženje njem. tehničara, za koje je naredilo ministarstvo gradjevina, da vrijede i za ovu državu u pomanjkanju naših posebnih propisa u svrhu jednoličnosti izgradnje električnih postrojenja. Cijena je ovoj opširnoj i jedinoj te vrste knjizi Din 100, a dobiva se kod Ciril - Metodske knjižare, Zagreb, Preradovićev trg 4.

— *Projekt agrarne reforme* se je že obravnaval v ministrskem svetu in ima priti sedaj pred skupčinski odbor s spremembami, ki jih je predlagal minister agrarne reforme.

—g *Zmanjšanje kredita* je odredil češkoslovaški bančni urad ter ukazal bankam, da vse kredite čez 200.000 čK, podeljene inozemcem, v teku enega meseca znižajo na polovico.

— **Živinski sejem 24. t. m.** na Dunaju. Rejene živali je došlo iz Madžarske 899, Romunije 847, iz Avstrije 539, iz Češkoslovaške 91, iz Jugoslavije 314. Cene (v tisočih aK): voli 15—17, biki 16, krave 14 za kg. Tendenca slaba.

—g *Balkanska banka* ima za 7. majnik razpisan nov narok za prisilno poravnavo. Ponuja se občna kvota 30 %, vložnikom (okrog 17 milijonov Din) pa 50 % v dveh enakih obrokih. Upniki so pozvani, da v petih tednih oglasijo svoje terjatve.

—g **Dobava mesa.** Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši 2. aprila t. l. sklepanje ponovne direktne pogodbe za dobavo mesa za ljubljansko garnizijo. Predmetni oglas pri trgovski zbornici na ogled.

—g **Izvoz iz Češkoslovaške v mesecu februarja 1924.** Po poročilu, ki ga je uprav izdal čsl. državni statistični urad, je češki izvoz napram januarju jako zrasel. Izvoz iz svobodnega prometa v februarju je dosegel 1.178,394.438 čK, to je vsoto, ki se je dosegla lansko leto le v mesecih novembru in decembru. Poleg tega je znašala vrednost izvoza v carinskem seznamu 75.787.492 čK. Proti januarju je vrednost februarjevega izvoza narasla za 453,899.085 čK.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

je poplačan trud in delo gospodinje, ako pri pranju uporablja dosledno

samo

MILO ‚GAZELA'

Darujte za „Sokolski Tabor!“

†

Javljava tužno vest,
da se je najina mala

Blažica

preselila 26. t. m. med nebeške krilatce.

DRAGO IN JELKA SCHWAB.

V Ljubljani, dne 28. marca 1924.

Trgovski zastopnik

starejša moč dobro vpeljana še pred vojno in sedaj samo pri boljših odjemalcih v Sloveniji, Prekmurju in Hrvatskem (Gorski Kotar, Primorje in Lika) želi vstopiti takoj v večjo dobro manufakturno podjetje.

Cenjeni dopisi naj se blagovolijo poslati na upravništvo Slovenskega Naroda pod **Trgovski zastopnik-2175.**

Za veliko prekajevalnico proda

Ignaz Priller, Veitsch

Gornje Štajersko

1 Quetsche (21 Abstreifmesser); 1 Wolf s 17 cm Scheibendurchnitt in temu primeren mešalni stroj. Potrebna moč 8 HP.

MERAKL

boje, mastila, lakove, štuk, emajle, kistove i garantovano čisti firnis najbolje kakovosti nudi

Medić - Zanki

družba z omejeno zavezo

MARIBOR podružnica | LJUBLJANA centrala | NOVI SAD skladišče

TVORNICE:

LJUBLJANA - MEDVODE

Ha-ha-ha!

Odkril sem skrivnost moške elegance! Najnovejše perle, naramnice, kravate, nogavice i t. d. po konkurenčnih cenah pri

A. Šinkovic nasl. K. Soss

Ne razbijajte si glavu!

Pa ako trebate dobar i valjani pisaći stroj, kupite samo

UNDERWOOD

Skladište: **ZAGREB,** Mesnička ulica 1

! Za velikonoč !

Ravnokar došli damski in dekliški slamniki po najnižjih cenah. Prevzemam tudi vsa popravila. 2044

Minka Horvat,

modistka

Ljubljana, Stari trg 21

Jako zmožna

: tkalnica :

na Češkoslovaškem išče dobro uvedenega

proviziiskega zastopnika

za Jugoslavijo. Prosimo za reference Ponudbe na upravo „Slov. Naroda“ pod „Schluckenau—1986.

Obnovite naročnino!

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanje pa Din 5·—

Prodam

Klavir se proda po ugodni ceni radi pomanjkanja prostora. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 2146

Sobna oprava radi selitve naprodaj. — Na ogled samo do 11. ure dopoldne vsak dan. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2130

»Dunajski Zvon«, kompletno vsi letniki, — kakor tudi *prvih pet letnikov »Ljubljanskega Zvona«* — naprodaj. — Ponudbe na upravo »Sl. Nar.« pod »Zvon/2164«.

Ljubljanski Zvon, vse letnike skupaj (od leta 1881. do 1915.) — prodam. — Ponudbe pod »Kompletno 2165« na upravo »Slov. Naroda«.

Akacijeve hlode okoli 3 vagone od 1 do 7.50 m dolgosti in 10 do 50 cm premera — proda v dveh partijah s postaje Sirač v Slavoniji — B. Husák, Sirač. 2183

Naprodaj: dobro ohranjen, skoro nov KLAVIR (Stutzfl.), amerikanska registrirna BLAGAJNA, 2 STARI SKRINJI iz dobe Marije Terezije in Ludovika XIV., ter 2 stari OMARI ZA OBLEKO. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 2150

Službe

Plačilni natakar se takoj prejme. — Mastnak, hotel »Slon«, Ljubljana. 2166

Mladi pomočnik kolonijalne stroke, vješt pakovanju i otpremi robe, koji je već bio zaposlen u veletrgovinama — traži se za odmah. — Ponude na: Breuer, dionično društvo, Bjelovar. 2137

Kuharica, samostojna — se išče. Nasto po možnosti takoj. — Ponudbe naj se pošljejo na: Proche, lekarnik, Brčko, Bosna. 2180

Mesto upravitelja gozda in parne žage želi premeniti zanesljiv, vesten, marljiv in samostojen uradnik, izvežban v vseh v to stroko spadajočih opravilih. Gre tudi v Bosno ali Slavonijo. — Oferte pod »Lesni strokovnjak/2181« na upravo »Slov. Naroda«.

Trg. pomočnik, starejša moč, dober prodajalec, izurjen mešane stroke, posebno železnine in špecerije, se pod ugodnimi pogoji sprejme v eno večjih trgovin na deželi — kot prva moč. Oziralo se bo le na res starejšo in prvovrstno moč. Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 2127

Graščinski gozdar. drž. preizkušen, nepogojno pošten in zanesljiv, z dolgoletno intenzivno prakso vsega gozdnega in lovskega obrata (z znanjem kmetijstva, čebelarstva, sadjereje in pridelovanja sočivja), bi kot tak ali oskrbnik majhne graščine — spomladi rad premenil mesto. — Ponudbe pod Gozdar/2184 na upravo »Slov. Nar.«.

Stanovanja

Sostanovalca sprejmem v sobo. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2172

Stanovanje z dvema sobama in kuhinjo se odda ali pa tudi zamenja. — Izve se: Tržaška cesta 38. 2176

V ZDRAVILIŠČU

Dobrna pri Celju lahko dobite krasno kompletno družinsko stanovanje za sezijo april-september. — Vprašajte: Vila Egger, Dobrna pri Celju. 2128

Kot sostanovalka se sprejme boljša gospodična. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 2178

Meblovano sobo išče za takoj mlad uradnik. Naslov pove uprava »Slov. Nar.«. 2187

Gospod išče sobo s posebnim vhodom. — Ponudbe pod »Soliden 2169« na upravo »Slov. Naroda«.

Na stanovanje in hrano se sprejme gospod. — Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 2189

Eno ali dve sobi, zelo elegantno meblovani, z električno razsvetljavo in posebnim vhodom — v sredini mesta — iščem za takoj. — Ponudbe pod »Situiran 2163« na upravo »Slov. Naroda«.

Lokali

Manjši prostor, suh, pripraven za skladišče, se išče v bližini Kongresnega trga ali Šelenburgove ulice. — Ponudbe pod »Skladišče 2167« na upravo »Slov. Naroda«.

Nepremičnine

Realitetna posredovalnica

Josip Saje

LJUBLJANA, Sv. Jakoba nabrežje štev. 29 — SE PRIPOROČA V NAKUP IN PRODAJO NEPREMIČNIN. 2126

Proda se hiša s sadnim vrtom v Zgornji Šiški. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 2157

Trgovska hiša, staro vpeljana, v krasnem trgu Slovenije — naprodaj. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Krasno/2185«.

Travnik, velik (5 oralov), ob Tržaški cesti v Ljubljani, se odda v zakup za to leto. — Ponudbe na: Franc Ločnikar, Turjaški trg 6. 2124

Stavbna parcela v velikosti 804 m² se po ugodni ceni proda. Istotam se proda tudi *šivalni stroj* »Singer«. — Poizve se: Vič-Glince 81/I. 2145

Proda se hiša z lepim vrtom in takojšnjim stanovanjem. Cena 140.000 kron. — Poizve se v trgovini Kušar, Dravlje pri Ljubljani. 2170

Hiša z vrtom in njivo se takoj proda po prav ugodni ceni radi preselitve v Ameriko. — Kdor je kupec, naj se takoj oglasi pri lastniku Franc Sekula, Kandija 17, p. Novo mesto. 2186

Trgovina s špecerijskim, kolonijalnim in mešanim blagom, alkoholnimi pijačami, mlinskimi izdelki ter poljskimi, vrtnimi in gozdnimi pridelki — v večjem mestu Slovenije, — zelo dobro vpeljana, se odda v najem. Vpoštevalo se bo le na solidne in dobre trgovce. — Stanovanje, skladišča, v hiši. — Prevzeti je vso zalogo po dnevni ceni za približno 150.000 Din. — Ponudbe je poslati pod »Trgovina v najem/2083« na upravo »Slov. Naroda«.

Dopisovanje

Gospodično (rumeni plašč, bel klobuk), ki je dne 25. marca potovala z opoldanskim vlakom Ljubljana-Maribor — najvljudneje prosi gospod, ki je stal z njo na hodniku — za adreso. V Zidanem mostu na razstanku je gospodično pozdravil. — M. I., Zagreb, Petrinjska 38 A, pritličje, levo. 2188

Razno

Okasion-slamnike od 10 do 100 Din razprodajam samo od 20. do 30. marca. — Horvat, modiska, Stari trg 21. 1971

Na dobro domačo hrano se sprejmejo 3—4 gospodje. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.«. 2011

SLIKE za legitimacije izdeluje najhitreje fotograf *Hugon Hibšer*, Ljubljana, Valvazorjev trg. 1852

Restavracija in klet »Zvezda« naznanja p. n. občinstvu, da ima vsak petek od 5. ure popoldne sveže morske ribe različne vrste. 2177

Velikonočne in razne druge RAZGLEDNICE IN ŠOLSKE POTREBŠČINE na debelo najcenejše pri — L. Pevalek, trgovina papirja, Ljubljana, Židovska ulica. 1966

Pletenine vseh vrst in predtiskarija ročnih del, najmodernejši vzorci. Cene nizke — L. Turk, Pred Škofijo 1, I. nadstropje (v prejšnjem poslopju Kreditne banke). 938

Ravnokar sem prejel večjo množino raznih

vrtnic

iz svetovnoznane drevesnice Teschendorf — iz Dresdena. — Dobijo se vsak dan pri Ivan Breceljniku, Ljubljana, Velika Čolnarska ulica št. 21. 2161

Koverte

priporoča

Narodna tiskarna

Dobitnicima sreće! SANITOL protiv nalezljivim bolestima SANOFORM za toaletno upotrebu

CHEMO-TECHNA LJUBLJANA

V vseh lekarnah in drogerijah.

„Thonet-Mundus“ Hrvatska tvornica pokućtva iz savijenog drva d. d. **Varaždin**

Brzojavi: THONETMUNDUS. Telefon interurban 38 i 68.

U Jugoslaviji najstarije i najveće poduzeće u toj struci! Najveća sposobnost! Expert u sve zemlje!

proizvadja sve vrsti pokućtva (poglavito stolica) iz masivno savijenog drva od najjednostavnije do najraskošnije izradbe u priznato nenadmašivoj kvaliteti: za stanove, urede, svratišta, kavane i reštauracije.

Tražite marku „THONET-MUNDUS“, koja je poznata pod zaštitnim znakom „GLOBUS“.

Proizvodi se dobivaju u svim boljim trgovinama pokućtva!

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.